

Guideline Buddha-Dhamma Application for Promoting People's Participatory Political Behavior in Election Local Administrators of Jarim Sub-District Municipality, Thapla District, Uttaradit Province

แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์

Received: Feb 24, 2025

Revised: Mar 18, 2025

Accepted: Mar 23, 2025

Phra Baidika Pairoj Kantadhammo (Supina) (พระใบฎีกาไพโรจน์ กนตรมโม (สุปินะ))*

Wat Huai Oi, Uttaradit Province

วัดห้วยอ้อย จังหวัดอุตรดิตถ์

Sayan Innunjai (สายัณห์ อินันใจ)

Phrae Buddhist College, Mahachulalongkornrajavidyalaya University

วิทยาลัยสงฆ์แพร่ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

*Corresponding Author Email: pairoj5667134@gmail.com

Abstract

The purpose of this academic article is: 1) To study the political behavior of people in participating in local government elections. 2) To propose guidelines for applying Buddhist principles to promote participatory political behavior among citizens in the election of local government executives in Charim Subdistrict Municipality, Tha Pla District, Uttaradit Province Found that Government agencies should regularly organize meetings with communities to explain laws and the rights and duties of citizens under the constitution, particularly regarding local elections. These meetings should have clear objectives and formats to ensure that citizens fully understand and actively participate. It is essential to provide official information to the public in advance to foster readiness and prevent disengagement. Engaging meetings will encourage citizens to participate and listen attentively throughout the process. To foster unity within the community, it is necessary to establish clear and fair regulations. Rules related to local elections must not conflict with national laws and cannot be arbitrarily changed. Well-defined regulations will contribute to the progress of both the community and the organization. Additionally, community leaders should serve as role models, demonstrating morality, ethics, and impartiality in their administration to build trust and respect from the public. Promoting gender equality is also crucial. Women should be given equal opportunities to participate in politics, as they possess knowledge and capabilities no less than men. Government agencies should encourage citizens to be mindful of maintaining political event venues and help ensure

order during elections. Furthermore, citizens should show respect and provide assistance to those performing election duties, while also supporting individuals with knowledge and integrity to carry out these responsibilities. This will help ensure that elections are conducted smoothly and fairly.

Keyword: Aparihāniyadhamma, Political Behavior, Election, Local Administrators

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของบทความวิชาการนี้ คือ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น 2) เพื่อเสนอแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าหน่วยงานภาครัฐควรจัดประชุมร่วมกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อชี้แจงกฎหมายและสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะเรื่องการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น การประชุมควรมีวัตถุประสงค์และรูปแบบที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนเข้าใจและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ โดยต้องมีการนำข้อมูลข่าวสารจากทางราชการมาแจ้งให้ประชาชนทราบล่วงหน้า เพื่อสร้างความพร้อมเพรียงและป้องกันความเบี่ยงเบน การประชุมที่ดึงดูดความสนใจจะช่วยให้ประชาชนเข้าร่วมและรับฟังจนจบกระบวนการเพื่อสร้างความสมานสามัคคีในชุมชน จำเป็นต้องมีกฎระเบียบที่ชัดเจนและเป็นธรรม โดยกฎระเบียบเกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นต้องไม่ขัดกับกฎหมายบ้านเมือง และไม่สามารถเปลี่ยนแปลงตามอำเภอใจได้ การมีกฎระเบียบที่ดีจะส่งผลให้ชุมชนและองค์กรเจริญก้าวหน้า นอกจากนี้ ผู้นำชุมชนควรเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม และบริหารงานด้วยความยุติธรรม ปราศจากอคติ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและเคารพจากประชาชน การส่งเสริมความเท่าเทียมทางเพศก็เป็นเรื่องสำคัญ โดยควรเปิดโอกาสให้สตรีมีบทบาททางการเมืองเท่าเทียมกับผู้ชาย เนื่องจากสตรีในปัจจุบันมีความรู้ความสามารถไม่น้อยไปกว่าผู้ชาย หน่วยงานภาครัฐควรสนับสนุนให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการดูแลสถานที่จัดกิจกรรมทางการเมือง และช่วยรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง นอกจากนี้ประชาชนควรให้ความเคารพและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ รวมถึงส่งเสริมบุคคลที่มีความรู้และคุณธรรมมาทำหน้าที่ เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปอย่างเรียบร้อยและเป็นธรรม

คำสำคัญ: อปรีหานิยธรรม, พฤติกรรมทางการเมือง, การเลือกตั้ง, ผู้บริหารท้องถิ่น

บทนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการที่สำคัญในการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการปกครองตนเองอย่างอิสระ ด้วยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำกับดูแล และร่วมตรวจสอบการทำงานของผู้บริหาร การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น การเลือกตั้งเป็นกระบวนการทางการเมืองที่มีความสำคัญ ซึ่งเป็นกลไกในการแสดงถึงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน ที่ทำให้ผู้บริหารมีความรัฐธิดชอบต่อสังคมมากยิ่งขึ้น (ทิพาพร พิมพิสุทธิ์, 2551: 204-205) รูปแบบพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับชาติและระดับท้องถิ่นสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง การร่วมรณรงค์ทางการเมือง การตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล สิ่งที่สำคัญก็คือ "ประชาชน" และความสมบูรณ์แบบของระบอบประชาธิปไตย คือการที่ประชาชนสามารถเข้ามามีสิทธิมีเสียงในการปกครองตนเองมากที่สุดเท่าที่จะทำได้

โดยอาศัยตัวแทนเข้ามามีส่วนร่วม โดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง ด้วยการหาผู้ที่จะมาทำหน้าที่แทนตนเอง ทั้งในด้านนิติบัญญัติ และการบริหาร เพราะความสำเร็จของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอยู่ที่การตระหนักถึงความปรารถนาของประชาชนที่มีมากกว่าที่จะเข้ามาดำเนินกิจกรรมทางการเมืองโดยตรงได้ทั้งหมด (วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และสุขุม นวลสกุล, 2543: 56)

ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 6 เมษายน พ.ศ. 2560 รัฐธรรมนูญฉบับนี้รับรองสิทธิของประชาชนไว้มากมาย โดยเฉพาะในหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชน ในท้องถิ่น ทั้งนี้ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบประกอบกัน (มาตรา 249) (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวรรณ, 2562: 208)

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้ง หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นหรือในกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะให้มาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งต้องคำนึงถึงเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญด้วย (มาตรา 252) (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวรรณ, 2562: 210)

ในส่วนของการดำเนินงาน ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สภาท้องถิ่น และผู้บริหารท้องถิ่นเปิดเผยข้อมูลและรายงานผลการดำเนินงานให้ประชาชนทราบ รวมตลอดทั้งมีกลไกให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมด้วย ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 253) นอกจากนี้ พ.ร.บ. การกระจายอำนาจได้กล่าวถึงการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการใช้สิทธิในการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร่วมกันเพื่อเสนอข้อบัญญัติหรือเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กฎหมายบัญญัติ (มาตรา 254) (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวรรณ, 2562: 212)

การเลือกตั้งจะสร้างกลไกเชื่อมโยงส่วนสำคัญของส่วนนั้นเข้าด้วยกัน ในปัจจุบันปัญหาที่สำคัญของกระบวนการพัฒนาทางการเมือง คือ ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) การเลือกตั้งจึงเปรียบเสมือน “กระจกเงา” ที่สะท้อนถึงแนวคิดและทัศนคติของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบล เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในการเลือกตั้งผู้แทนของตน เพื่อเข้าไปบริหารในตำบลจริง ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ เมื่อวันที่ 28 มีนาคม 2564 พบว่าจำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจirim คิดเป็นร้อยละ 61.93 ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับต่ำ สะท้อนให้เห็นว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลจirim อำเภอท่าปลา จังหวัดอุตรดิตถ์ ให้ความสนใจในระดับต่ำ จะเห็นได้ว่าจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในบัญชีรายชื่อจำนวน 6,847 คน แต่มีผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้ง 4,186 คน จำนวนบัตรดี 3,919 ใบ จำนวนบัตรเสีย 189 ใบ จำนวนผู้ที่ไม่มาใช้สิทธิเลือกตั้งตามหน้าที่ของตนจำนวน 2,661 คน (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหาร

สมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม, 2564) แต่เหตุใดพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นจึงมีระดับที่ต่ำ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เทศบาลตำบลจริม มีพฤติกรรมในการเลือกตั้งเป็นอย่างไร ประชาชนให้ความสนใจทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การรณรงค์หาเสียงเชิญชวนให้ผู้อื่นไปใช้สิทธิตามหน้าที่ในการเลือกตั้ง หรือการร่วมติดตามตรวจสอบการเลือกตั้งอยู่ในระดับใด

การที่จะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม อำเภอลำปำ จังหวัดอุดรธานี ประสบผลสำเร็จได้นั้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องนำเอาหลักพุทธธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้กับพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม ได้แก่ อปทานิยธรรม 7 ประการ ซึ่งเป็นหลักธรรมสำหรับผู้ที่ต้องการความเจริญรุ่งเรืองแก่องค์กรที่ตนเองปกครอง เพื่อจะได้นำมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะเป็ประโยชน์ต่อประชาชนและผู้บริหารท้องถิ่นสืบไป (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), 2558: 289)

แนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรม

จากศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการประยุกต์หลักพุทธธรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา คือ หลักธรรมอปทานิยธรรม 7 ได้แก่ (1) ด้านการหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ (2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุม เลิกประชุมและทำกิจที่ควรทำ (3) ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ และไม่เลิกสิ่งที่ได้บัญญัติไว้แล้ว (4) ด้านการเคารพนับถือผู้ใหญ่ (5) ด้านการให้เกียรติต่อสตรี (6) ด้านการเคารพสถานที่ปฏิบัติงาน (7) ด้านการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ (ที.ม. (ไทย) 10/136/182.) ในการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจริม อำเภอลำปำ จังหวัดอุดรธานี ซึ่งจำแนกได้ดังนี้

(1) ด้านหมั่นประชุมกันเนืองนิตย์ หมายถึง การประชุม การพบปะปรึกษาหารือ การพูดคุย การประสานงานกันอยู่เป็นประจำ เพื่อให้ข้อมูลรับฟังข่าวสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันและแก้ไขปัญหาระหว่างผู้บริหารองค์กรส่วนท้องถิ่นกับประชาชนในพื้นที่อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

พฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในด้านหมั่นประชุมกันนั้น ประชาชนควรเข้ามามีส่วนร่วมรับฟังการประชุมในวาระต่าง ๆ ทุก ๆ ครั้ง โดยเฉพาะการเลือกตั้ง เพราะเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิทธิหน้าที่ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญที่ได้บัญญัติไว้ เพื่อจะได้เข้าใจถึงบทบาทหน้าที่และกฎระเบียบต่าง ๆ ของการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีบทบาทที่สำคัญที่ควรดำเนินการจัดการประชุมร่วมกับท้องถิ่นให้กับประชาชนในพื้นที่ทุก ๆ เดือน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในด้านบริหารด้านนิติบัญญัติและหลักธรรมาภิบาลและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของการมีส่วนร่วมและประโยชน์ของชุมชน

ในการจัดการประชุมในชุมชนนั้น หน่วยงานภาครัฐหรือผู้นำชุมชนควรเปิดโอกาสให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการนำเสนอปัญหา และเสนอแนวทางทางการแก้ไขปัญหา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะสิทธิหน้าที่ในการเลือกตั้ง ประชาชนจะได้คัดสรรตัวแทนเข้ามาบริหารงานในชุมชนให้เกิดความเจริญผู้นำท้องถิ่นควรให้มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อให้ทราบถึงนโยบาย คำชี้แจง คำสั่ง หรือแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับ

การเลือกตั้งเป็นประจำทุกเดือนเพราะการประชุมร่วมกันบ่อย ๆ ย่อมเกิดประโยชน์ต่อชุมชนประชาชนย่อมเกิดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Sidney Verba and Norman H Nie, 1974: 41) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ในส่วนของรูปแบบของการประชุมอาจจะจัดในรูปแบบสัจจร ตามหมู่บ้านในพื้นที่ของการปกครองให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ เพื่อจะได้ชี้แจงและสอบถามปัญหาของชุมชนโดยเฉพาะปัญหาการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ประชาชนสามารถตัดสินใจเลือกผู้ที่จะมาทำหน้าที่บริหารงานในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรเข้ามาประชุมส่งเสริมประชาชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมสมัครเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และได้มีการชี้แจงรายละเอียดของกฎ ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ ที่พึงปฏิบัติ โดยการส่งเจ้าหน้าที่มาประชุมกับประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนบ่อย ๆ ในการประชุมนั้นควรมีเอกสารหรือแผ่นพับที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นให้ประชาชนได้ศึกษา อาจจะเป็นรูปแบบติดป้ายประชาสัมพันธ์ เพราะผู้เข้าร่วมประชุมส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่อยู่ในช่วงวัยกลางคน และวัยสูงอายุ ทำให้ไม่สามารถได้รับความรู้และทำความเข้าใจต่อรูปแบบและวิธีการในการเลือกตั้ง

นอกจากนี้การประชุมบ่อยครั้งอาจทำให้ประชาชนเกิดความเบื่อหน่าย เพราะบางครั้งในการประชุมนั้นวันเวลาอยู่ในช่วงของการประกอบอาชีพรับจ้างของประชาชนทำให้ขาดรายได้ ดังนั้นการจัดการประชุมต่าง ๆ ควรกำหนดวัน เวลา สถานที่ในการประชุมให้ชัดเจนว่าควรใช้วันเวลาใดที่เหมาะสม เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เข้าร่วมประชุม การประชุมนั้นควรมีเทคนิคและวิธีการและรูปแบบต่าง ๆ ที่จะโน้มน้าวพฤติกรรมของประชาชนไม่ให้เกิดการเบื่อหน่ายในการเข้าร่วมประชุม เช่นการนำเครื่องฉายมีภาพประกอบในการประชุม เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมประชุมเกิดความสนใจที่จะมีส่วนร่วมประชุมกันบ่อย ๆ เป็นการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการมีส่วนร่วมทางการเมือง

(2) ด้านการพร้อมเพรียงกันประชุมเล็กประชุม และทำกิจที่ควรทำ หมายถึง การมีความพร้อมเพรียงกันเมื่อมีการประชุมก็เข้าร่วมรับฟังข้อมูลข่าวสาร เมื่อเลิกประชุมก็พร้อมใจกันไม่หลีกหนีก่อนเวลา และทำกิจกรรมที่ควรทำโดยพร้อมเพรียงกัน การลงมติเห็นชอบร่วมกัน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการมีความสามัคคีในพื้นที่

ในด้านการเตรียมความพร้อมกันประชุมเล็กประชุมและทำกิจที่ควรทำนั้น ประชาชนควรเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงานภาครัฐตรงตามเวลาที่ได้กำหนดไว้ โดยไม่หลบหนีกลับก่อนเวลาที่ได้กำหนดไว้ เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจถึงระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการเลือกตั้งท้องถิ่น การประชุมมีความพร้อมเพรียงการประชุมก็จะเกิดผลดีและสามารถนำเอาความรู้ไปปฏิบัติได้ถูกต้อง มีการตรวจตราดูกำหนดวัน เวลา สถานที่ ให้ชัดเจนตามที่หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ นัดหมายให้กับประชาชนได้เข้าร่วมประชุมกันอย่างพร้อมเพรียงกัน ซึ่งถือว่าหน่วยงานได้มีการอำนวยความสะดวกในด้านจัดเตรียมสถานที่ให้แก่ประชาชนในการเข้าร่วมรับฟังข้อมูลข่าวสารทางการเลือกตั้งท้องถิ่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ ผู้เข้าร่วมประชุมบางคนมาเข้าร่วมประชุมแต่ไม่สนใจฟังการบรรยายของผู้นำท้องถิ่น จึงไม่สามารถทราบถึงประเด็นสาระที่สำคัญและกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เมื่อจบการประชุมแล้วจึงไม่สามารถที่จะเอาข่าวสารข้อมูลและองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อได้ รวมถึงพื้นที่บางแห่งอยู่ในถิ่นทุรกันดารห่างไกลความเจริญ การสัญจรไปมาลำบากจึงทำให้เกิดความไม่พร้อมในการเข้าร่วมประชุม จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถเดินทางมาเข้าประชุมอย่างพร้อมเพรียงกันนั้น ภาครัฐควรมีวิธีการที่จะสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ประชาชนได้รับทราบ

ผู้นำในชุมชนจะต้องหาวิธีในการชักจูงให้ประชาชนมีความสนใจเข้าร่วมการประชุมควรมีรูปแบบหรือวิธีการใหม่ ๆ มาประยุกต์เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับเวลาและเป็นไปตามยุคตามสมัยเช่น การจัดประชุมผ่านทางระบบออนไลน์ หรือผ่านระบบชุม เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางในการเข้าร่วมประชุมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น หน่วยงานภาครัฐควรจัดรูปแบบในการประชุมให้มีความเหมาะสมใช้เวลาไม่มาก เช่น การนำเครื่องฉายโปรเจคเตอร์มาประกอบการประชุมให้ประชาชนได้เห็นภาพประกอบ ทำให้ผู้เข้าประชุมมีความสนใจ เพราะในปัจจุบันผู้ที่เข้าร่วมในการประชุมส่วนใหญ่อยู่ในวัยสูงอายุ การเข้าร่วมประชุมย่อมมีความลำบาก รูปแบบของการประชุมควรเข้าใจง่าย มีการสนทนาแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และมีการลงมือทดลองปฏิบัติ (วรทิพย์ มีมาก และคณะ, 2547: หน้า 48-49) อาทิ วิธีการกาบัตรเลือกตั้ง เพื่อสร้างกระบวนการเสมือนจริง เพื่อสร้างความเข้าใจให้ประชาชนได้รู้ถึงวิธีการกาบัตรในการเลือกตั้ง ผู้บริหารท้องถิ่น ทำให้ประชาชนผู้เข้าร่วมประชุมมีความสนใจ ไม่หนีกลับก่อนเวลา

การที่จะทำให้คนรุ่นใหม่มีความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุมอย่างพร้อมเพรียงกันได้นั้น ภาครัฐควรเปิดโอกาสให้ประชาชนคนรุ่นใหม่ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นต่าง ๆ ในทางการเมือง รับฟังปัญหาต่าง ๆ เพื่อเกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย และเพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อในการเข้าร่วมประชุม ประชาชนควรให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุมโดยพร้อมเพรียงกันตามวันเวลาที่ภาครัฐได้กำหนดไว้ เพื่อประโยชน์ของตน ประโยชน์ของชุมชน โดยไม่หลบหนีกลับบ้านก่อนเวลาที่กำหนด และในการประชุมควรมีการจดบันทึกรายละเอียดที่สำคัญของการประชุมเพื่อจะได้นำไปบอกต่อกับบุคคลอื่นได้

(3) ด้านการไม่บัญญัติสิ่งที่ไม่ได้บัญญัติ และไม่เลิกสิ่งที่ได้บัญญัติไว้แล้ว หมายถึง การไม่บัญญัติ หรือไม่ล้มเลิกระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ หรือกฎระเบียบข้อบังคับอื่น ๆ ตามความต้องการของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง การไม่ละเมิดกฎหมาย การไม่ถือตนเป็นใหญ่ การไม่อคติโดยไม่คำนึงถึงความถูกต้องและชอบธรรม

ในด้านพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น ส่วนมากไม่ค่อยเคารพต่อกฎระเบียบของทางราชการ ดังนั้นประชาชนควรปฏิบัติตามกฎระเบียบหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่หน่วยงานภาครัฐตั้งขึ้นมาใหม่นั้นถูกต้องและไม่ขัดต่อกฎหมายรัฐธรรมนูญที่เกี่ยวกับการใช้สิทธิในการเลือกตั้งที่ได้กำหนดไว้มาแต่เดิม กฎระเบียบหรือข้อบังคับใด ๆ ที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐที่ได้บัญญัติขึ้นมาใหม่นั้นต้องผ่านมติความเห็นชอบจากหน่วยงานภาครัฐหรือจากส่วนกลาง แล้วนำมาชี้แจงให้ประชาชนได้รับทราบถึงวิธีการปฏิบัติ เพราะประชาชนบางส่วนไม่ทราบถึงกฎระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ และเพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัด ควรเข้ามาประชุมชี้แจงให้กับประชาชนถึงสาระและประโยชน์ที่พึงจะได้รับ และเมื่อปฏิบัติตามจะไม่ได้เกิดผลกระทบภายหลัง เพื่อให้กฎหมายหรือข้อระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้บัญญัติไว้แล้วที่มีประโยชน์ต่อชุมชน มีประโยชน์ต่อประชาชน มีประโยชน์ต่อส่วนรวม ประชาชนในแต่ละหมู่บ้านในชุมชนยังมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน จึงทำให้ การมีส่วนร่วมในการออกกฎเกณฑ์ต่าง ๆ เป็นเรื่องของผู้นำท้องถิ่นฝ่ายเดียว ฉะนั้นแล้วผู้นำชุมชน หมู่บ้าน ต้องให้เกียรติและเคารพสิทธิของประชาชน ไว้เพื่อให้คนในสังคมเกิดความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และปฏิบัติไปในทิศทางเดียวกัน บางครั้งอาจจะไม่ถูกใจประชาชนแต่ต้องมีความถูกต้องตามกฎหมายบ้านเมือง

หน่วยงานภาครัฐไม่ควรออกกฎระเบียบข้อบังคับและบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการเอาความคิดเห็นของตนเป็นใหญ่หรือประโยชน์ของคนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง จนลืมนประโยชน์ของส่วนรวม การกระทำเช่นนี้ถือว่าไม่มีความชอบธรรมทางการเมือง ประชาชนควรมีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการส่งตัวแทนเข้าร่วมประชุมเสนอกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นกับองค์กรหรือหน่วยงานภาครัฐ ในการเข้าร่วมประชมนั้นประชาชนควรมี

ส่วนร่วมในการเสนอกฎระเบียบ และการเสนอกฎระเบียบต่าง ๆ นั้นย่อมไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง ประชาชนทุก ๆ ควรปฏิบัติตามกฎหมายและกฎระเบียบของการเลือกตั้ง ประชาชนไม่มีสิทธิที่จะยกเลิกกฎหมายและกฎระเบียบ ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ และประชาชน ไม่อาจที่จะยกเลิกตามอำเภอใจและจะต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด

สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรเข้ามาส่งเสริมให้ความรู้แก่ประชาชนให้มากกว่าเดิม ไม่ว่าจะเป็น ก่อนจะมีการเลือกตั้งหรือหลังจากการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้มีความรู้และมีความเข้าใจถึงกฎหมายกฎระเบียบของการเลือกตั้ง เพื่อให้ประชาชนได้ทราบถึงแนวทางข้อปฏิบัติทางการเมืองให้มากกว่าเดิม สำนักงานคณะกรรมการเลือกตั้ง ประจำจังหวัด ควรนำเทคโนโลยีมาเผยแผ่ความรู้ด้านกฎหมายกฎระเบียบข้อบัญญัติต่าง ๆ ผ่านเครื่องฉายวิดีโอให้กับ ประชาชนได้ชมบ่อย ๆ จะได้นำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ตามบทบัญญัตินั้น ๆ ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรหน่วยงานและต่อประชาชน บทบัญญัติและระเบียบกฎเกณฑ์ของเดิมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้นำท้องถิ่น ประชาชนควรปฏิบัติตาม และไม่ควรเลิกล้ม บทบัญญัติกฎระเบียบที่มีอยู่แล้ว การที่จะบัญญัติกฎระเบียบต่าง ๆ ขึ้นมานั้นต้องผ่านประชาชนโดยการลงมติ และ ผ่านกระทรวงจึงจะประกาศใช้ได้

(4) ด้านการเคารพนับถือผู้ใหญ่ หมายถึง การให้ความเคารพนับถือ และรับฟังความคิดเห็น การเชื่อฟัง ผู้บังคับบัญชา และการปฏิบัติหน้าที่ตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาและผู้นำชุมชน เพื่อให้บรรลุ ไปตามวัตถุประสงค์ นโยบาย และพันธกิจขององค์กรและชุมชน รวมทั้งการไม่ทอดธุระภารกิจที่ผู้บังคับบัญชาได้มอบหมายให้ด้วยความซื่อสัตย์ซน และหมั่นเพียร

ในด้านการเคารพนับถือผู้ใหญ่การมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ตำบลจริมให้ความเคารพนับถือผู้อาวุโส ผู้บังคับบัญชา ผู้นำในชุมชนและหมู่บ้านเป็นอย่างดี แต่ยังมีส่วนน้อยที่ยังไม่เชื่อ ฟังและไม่ค่อยให้ความเคารพนับถือผู้นำในชุมชน โดยส่วนมากจะเป็นคนรุ่นใหม่ที่มีความคิดทางการเมืองที่มีความแตกต่างกับคนรุ่นเก่า เนื่องจากคนรุ่นใหม่มีความคิดเห็นทางการเมืองที่มีแตกต่างกันแล้ว เพราะปัจจุบันเยาวชนคน รุ่นใหม่มีการศึกษามีช่องทางในการรับรู้หลายทางและมีพัฒนาการทางความคิดทางการเมืองที่ทันสมัยกว่า จึงไม่ค่อย สนใจเชื่อฟังและให้ความเคารพต่อผู้อาวุโส ตลอดไปถึงผู้หลักผู้ใหญ่ในชุมชนปฏิบัติตนไม่เป็นที่เคารพและศรัทธา เท่าที่ควร การตัดสินใจทำงานที่เกี่ยวกับการเมืองนั้น (Myron Weiner, 1971, 159-204) บางครั้งผู้น้อยจำเป็นต้องขอคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน เป็นที่เคารพศรัทธาของกลุ่มคนในท้องถิ่น เพราะถือว่าเป็นผู้มากด้วยประสบการณ์ทางการเมือง จึงมีความจำเป็นต้องให้ความเคารพในความรู้ความสามารถเขา เหล่านั้น ประชาชนมีความเชื่อว่าการบริหารงานต่าง ๆ ในท้องถิ่นหรือชุมชนนั้น ผู้นำชุมชนหรือผู้บริหารท้องถิ่นควรมี พฤติกรรมที่น่าเลื่อมใส ควรปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ร่วมงาน แบบอย่างแก่คนในสังคม และในการทำงานไม่ควร มีอคติต่อผู้ร่วมงาน ควรปฏิบัติงานด้วยความบริสุทธิ์และมีความยุติธรรม การให้เกียรติส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติงาน ต่าง ๆ ผู้ที่มีอาวุโส และผู้อาวุโสควรส่งเสริมการทำงานทางการเมืองแก่ผู้น้อย ผู้น้อยเคารพให้เกียรติการทำงานของผู้ใหญ่ การปฏิบัติงานทางการเมืองย่อมมีความสำเร็จมีความเจริญ และทำให้ชุมชนเกิดความสามัคคี ประชาชนจึงจะเข้ามา มีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น การเคารพผู้ใหญ่ที่มีตำแหน่งหน้าที่ในปัจจุบัน มีการนับถือตามลำดับชั้นของ การทำงานเป็นไปตามระบบของพื้นที่ เพราะการเคารพนั้นถูกปลูกฝังจากเป็นขนบธรรมเนียมประเพณีหรือจารีตประเพณีที่ ปฏิบัติสืบ ๆ กันมา จึงไม่อาจที่จะปรับเปลี่ยนให้เป็นแนวทางอื่นได้

ในปัจจุบันการเคารพให้เกียรติแก่ผู้อาวุโสตามองค์กรต่าง ๆ นั้น ยังเป็นธรรมเนียมปฏิบัติที่ยังมีให้เห็นในสังคมไทย เพราะการปฏิบัติงานตามหน้าที่ต่าง ๆ นั้นต้องมีคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาหรือผู้อาวุโสที่มีความรู้ความสามารถและมีคุณธรรมต่าง ๆ จึงจะสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ผู้ที่อาวุโสหรือผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ควรบริหารบ้านเมืองด้วยหลักธรรมาภิบาล มีความสุจริต ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ การปฏิบัติตนได้เช่นนี้ย่อมทำให้ประชาชนมีความเคารพนับถือ มีความศรัทธาและเลื่อมใส และการพัฒนาทางการเมืองในด้านต่าง ๆ ย่อมมีความเจริญหน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมอบรมคุณธรรมจริยธรรมและปลูกฝังความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโสให้แก่ประชาชนให้แก่เยาวชนท้องถิ่นนั้นย่อมเกิดความสุข แม้แต่การจัดกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ นั้นย่อมประสบผลสำเร็จ เพราะฉะนั้นการที่จะทำให้องค์กรหน่วยงานภาครัฐ ผู้นำท้องถิ่นที่ผู้นำท้องถิ่นบริหารงานให้มีความก้าวหน้านั้น ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาควรมีความเคารพนับถือผู้บังคับบัญชาหรือผู้ที่มีอายุการทำงานหรือผู้อาวุโสสูงสุดกิจการหรืองานต่าง ๆ จึงจะประสบผลสำเร็จ

(5) ด้านการให้เกียรติต่อสตรี หมายถึง การเปิดโอกาสให้สตรีมีส่วนร่วมทางการเมือง หรือการเข้าไปมีบทบาทในตำแหน่งสำคัญของภาคราชการและเอกชน ผู้หญิงควรได้ตำแหน่งโดยมีสัดส่วนที่เทียบกับผู้ชายตามกฎหมายรัฐธรรมนูญราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน (บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีญาญา วิษาธรรม, 2562: 24)

การมีพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการให้เกียรติต่อสตรี หน่วยงานภาครัฐและประชาชนควรส่งเสริมให้สตรีได้มีบทบาททางการเมือง และมีสิทธิมีเสรีภาพทางการเมืองตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ให้มีความเท่าเทียมกับผู้ชาย ประชาชนควรเปิดโอกาสให้สตรีได้มีสิทธิและหน้าที่ตามระบอบรัฐธรรมนูญที่ได้กำหนดไว้ สตรีสามารถเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารงานในท้องถิ่นผ่านกระบวนการการเลือกตั้ง ประชาชนสามารถคัดสรรตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ เพราะการบริหารงานในชุมชนบางประเภทสตรีสามารถบริหารงานได้ไม่แพ้ไปกว่าผู้ชาย การยกย่องสตรีได้เข้ามาทำหน้าที่มีบทบาททางการเมืองในด้านต่าง ๆ เท่าที่กฎหมายได้รับรองไว้ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีสามารถกระทำได้หลายทาง เช่น ให้สตรีทำหน้าที่กรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งเป็นต้น ประชาชนควรให้สตรีได้มีส่วนร่วมในการลงสมัครเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หรือลงสมัครสมาชิกบริหารท้องถิ่นเพื่อเป็นตัวแทนเข้ามาทำหน้าที่ในฝ่ายบริหารฝ่ายและฝ่ายนิติบัญญัติ ในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตน

การประชุมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ประชาชนควรให้โอกาสสตรีได้แสดงความคิดเห็นและรับฟังการแสดงความคิดเห็นของสตรีเมื่อท่านได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีในชุมชนหรือในองค์กรท้องถิ่นนั้น การให้ความคุ้มครองสิทธิของสตรีโดยชอบตามกฎหมายตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้ โดยให้สตรีได้มีบทบาททางการเมือง บริหารพัฒนาชุมชนด้วยความอิสระ ตลอดถึงการปฏิบัติหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชนต้องมีความปลอดภัย เมื่อมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว ประชาชนควรยอมรับบุคคลที่ประชาชนได้คัดเลือกที่เป็นสตรีให้มาเป็นตัวแทนทำหน้าที่ผู้บริหารท้องถิ่น โดยการไม่ขัดขวางถูกเหยียดหยาม และควรให้การสนับสนุนช่วยเหลือในการทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นให้มีความเจริญได้ ประชาชนควรให้การสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นสตรีในทุก ๆ ด้าน ไม่ปล่อยให้เป็นการหน้าหน้าที่ของท่านคนเดียว ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนาท้องถิ่นต่าง ๆ มีความเจริญ เพราะปัจจุบันสตรีสามารถทำหน้าที่ได้เท่าเทียมกับผู้ชาย

(6) ด้านการเคารพสถานที่ปฏิบัติงาน หมายถึง การเคารพสถานที่ที่ใช้เป็นหน่วยเลือกตั้ง ไม่ทำลายทรัพย์สิน

ส่วนราชการ ไม่ก่อความวุ่นวาย การดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาสถานที่เลือกตั้ง ปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบ เป็นการปลูกฝังจิตสำนึกให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน

ในด้านการเคารพสถานที่ปฏิบัติงานในส่วนของพฤติกรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการเคารพสถานที่ปฏิบัติงานเป็นเรื่องที่ควรกระทำเพราะสถานที่ต่าง ๆ เหล่านั้น มักจะมีประชาชนมาร่วมกันทำกิจกรรมทางการเมืองร่วมกัน เช่น การทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมให้ประชาชนได้มีจิตสำนึกที่มีความเคารพต่อสถานที่ที่มีการจัดการประชุมหรือการจัดกิจกรรมที่หน่วยงานหรือองค์กรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการเมืองและการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อมีการจัดการเลือกตั้งแล้วประชาชนควรช่วยกันดูแลเอาใจใส่สถานที่ที่ใช้ในการเลือกตั้ง และประชาชนควรช่วยกันบำรุงรักษาทรัพย์สินที่เป็นส่วนของราชการประจำหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ การดูแลรักษาทรัพย์สินต้องช่วยกันไม่ปล่อยเป็นภาระของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ประชาชนไม่ควรก่อความรำคาญเดือดร้อนวุ่นวายในสถานที่เลือกตั้ง ด้วยการกระทำวิธีใดวิธีหนึ่ง ควรช่วยเหลือประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง มีส่วนร่วมในการคอยเป็นหูเป็นตาให้กับผู้ปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้เกิดความทุจริตในสถานที่นั้น ๆ ประชาชนควรปฏิบัติตนให้อยู่ในกฎระเบียบข้อบังคับของกฎหมายที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น และช่วยกันบอกต่อกับประชาชนให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติในสถานที่เลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อย

ในการจัดกิจกรรมให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมืองในสถานที่ต่าง ๆ นั้น หน่วยงานหรือองค์กรที่เข้ามาขอใช้สถานที่ควรปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่นั้นด้วย ไม่ควรฝ่าฝืนกฎระเบียบต่าง ๆ ที่สถานที่นั้น ๆ ได้กำหนดไว้ ประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติหน้าที่ในการเลือกตั้ง ควรมีการดูแลทำความสะอาด ทั้งก่อนและหลังการใช้สถานที่ ควรมีการบำรุงซ่อมแซมในส่วนที่ชำรุด ไม่ปล่อยให้เป็นที่ของเจ้าของสถานที่ เพื่อความสะดวกในการจัดกิจกรรมทางการเมืองในครั้งต่อไป ผู้นำชุมชนหรือผู้นำท้องถิ่น ควรประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของหมู่บ้านให้ประชาชนได้ช่วยกันดูแลรักษาสถานที่ ที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเลือกตั้ง เพราะถือว่าประชาชนควรมีส่วนร่วมในการดูแลความเรียบร้อย ต่อสถานที่ที่ใช้ในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น หน่วยงานราชการหรือคณะกรรมการการเลือกตั้งควรให้ความรู้แก่ประชาชนผู้มาใช้สถานที่ในการเลือกตั้ง ว่าควรกระทำตัวอย่างไรเมื่อมาใช้สถานที่เช่นการถอดรองเท้า การพูดคุยกัน เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยต่อสถานที่ ประชาชนบางส่วนที่มาใช้สถานที่ต่าง ๆ ที่ใช้ในการเลือกตั้ง เห็นว่า ภาระหน้าที่ในการดูแลรักษาความสะอาดเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ เพราะมีเงินเบี้ยเลี้ยงให้แต่ละคน ประชาชนจึงไม่ค่อยสนใจที่จะช่วยกันทำความสะอาดดูแลรักษา จึงออกมาใช้สิทธิแล้วกลับบ้าน

(7) ด้านการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ หมายถึง การให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง การปฏิบัติตามคำแนะนำให้เกิดความเรียบร้อย เกิดความบริสุทธิ์และยุติธรรม

ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งและประธานประจำหน่วยเลือกตั้ง ประชาชนควรให้เกียรติไม่กระทำการใด ๆ ที่ขัดต่อกฎหมายการเลือกตั้ง ที่ขัดกฎระเบียบข้อบังคับหรือกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้กำหนดไว้ในสถานที่เลือกตั้งนั้น ๆ ประชาชนควรให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่มาปฏิบัติงานประจำหน่วยเลือกตั้ง ดูแลความเรียบร้อยบริเวณสถานที่เลือกตั้ง โดยอยู่ภายใต้

กฎหมายและกฎระเบียบกฎหมายเลือกตั้ง เพื่อเกิดความสงบเรียบร้อยในสถานที่เลือกตั้ง และการปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ประชาชนไม่ควรดูหมิ่นคณะกรรมการการเลือกตั้งและเจ้าหน้าที่ที่ได้รับแต่งตั้งที่มาจากคนในชุมชนที่มีความรู้ความสามารถที่ได้เข้ามาทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการการเลือกตั้ง ควรให้เกียรติไม่ดูถูกดูหมิ่นพวกเขาเหล่านั้น ให้เขาปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการเลือกตั้ง ถึงแม้ว่าเจ้าหน้าที่ที่เป็นประธานและคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ได้เข้ามาทำหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้งนั้น ๆ แม้พวกเขาจะมีอายุน้อย ประชาชนควรให้เกียรติให้ความเคารพ ในการปฏิบัติหน้าที่ของพวกเขาเหล่านั้น และเมื่อมีคำแนะนำจากคณะกรรมการการเลือกตั้งที่มาปฏิบัติงานหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง ที่เป็นไปตามกฎระเบียบและชอบด้วยกฎหมาย ประชาชนควรปฏิบัติตามคำแนะนำจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย

ในการปฏิบัติหน้าที่ของประธานและคณะกรรมการการเลือกตั้งบางครั้งสถานที่หรือหน่วยเลือกตั้งบางครั้งอาจจะไม่มีความพร้อม อุปกรณ์บางอย่างเช่นเก้าอี้หรือโต๊ะอาจจะไม่ครบ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวกและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสมและไม่ผิดต่อกฎหมายเลือกตั้ง ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบการเลือกตั้ง การปฏิบัติงานของคณะกรรมการการเลือกตั้ง และมีส่วนร่วมในการช่วยเจ้าหน้าที่คอยเฝ้าระวังและคอยสังเกตการณ์พฤติกรรมกรรมการเลือกตั้งของประชาชนที่เดินทางมาใช้สิทธิเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น ตลอดไปจนถึงการนับคะแนนเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริตในการเลือกตั้ง ประชาชนควรให้กำลังใจแก่เจ้าหน้าที่ ที่ได้รับมอบหมายที่ได้รับแต่งตั้งจากหน่วยงานราชการ ในส่วนที่เป็นประธานหรือคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่มาปฏิบัติหน้าที่ประจำหน่วยเลือกตั้ง โดยการยกย่องชื่นชมให้เขาเหล่านั้นได้มีกำลังใจในการปฏิบัติหน้าที่ในโอกาสต่อไป ในการเลือกตั้งควรสนับสนุนคนที่มีความรู้มีความสามารถ และมีคุณธรรมให้มาปฏิบัติหน้าที่ เพื่อเป็นกำลังในการทำงาน และเป็นการส่งเสริมพฤติกรรมของประชาชนให้มีส่วนร่วมทางการเมือง ในการได้ส่งเสริมบุคคลได้ตั้งหน้าความดี

สรุป

หน่วยงานภาครัฐควรเข้าประชุมร่วมกับชุมชนต่าง ๆ เพื่อชี้แจงข้อกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ในด้านสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเลือกตั้ง และควรมีการประชุมหลาย ๆ ครั้ง เพื่อนำข้อมูลข่าวสารทางราชการมาแจ้งให้กับประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจก่อนที่จะมีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น การจะให้เกิดการพร้อมเพรียงกันในการจัดประชุมนั้น ควรกำหนดวัตถุประสงค์รูปแบบและวิธีการของการประชุมให้ชัดเจน เพื่อกำหนดทิศทางให้ประชาชนทราบในการเข้ามามีส่วนร่วมในการประชุม เพื่อให้เกิดความทันสมัยไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย ประชาชนย่อมเข้าร่วมประชุมและรับฟังอย่างพร้อมเพรียงกันจนจบประชุมทุกครั้ง การที่จะทำให้คนในชุมชนเกิดความสามัคคีกันนั้น จำเป็นต้องมีกฎระเบียบข้อกำหนดต่าง ๆ ไว้เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ กฎระเบียบที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งท้องถิ่นไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามอำเภอใจ และการที่จะตั้งกฎระเบียบขึ้นมาใหม่นั้นต้องไม่ขัดกับกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีต่อองค์กรหน่วยงานและต่อประชาชนให้มีความเจริญในชุมชนนั้น ๆ ประชาชนควรมีความเคารพนับถือผู้นำชุมชนหรือผู้ที่อาวุโสในองค์กรหน่วยงานต่าง ๆ และผู้นำควรทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีมีคุณธรรมและมีจริยธรรม ไม่มีอคติต่อผู้ร่วมงาน บริหารบ้านเมืองด้วยความบริสุทธิ์ยุติธรรมส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมทางการเมือง มีความเคารพซึ่งกันและกันบ้านเมืองย่อมมีความเจริญได้ ประชาชนในชุมชนในหมู่บ้านควรเปิดโอกาสให้สตรีได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาททางการเมืองให้เท่าเทียมกับผู้ชาย โดยเฉพาะการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น เพราะปัจจุบันสตรีมีความรู้ความสามารถทางการเมืองไม่แพ้ผู้ชาย หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมให้

ประชาชนได้มีพฤติกรรมที่เคารพต่อสถานที่ในการจัดการประชุมหรือกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเมือง โดยเฉพาะสถานที่ที่ใช้ในการเลือกตั้ง ประชาชนควรมีจิตสำนึกที่มีส่วนร่วมช่วยกันดูแลรักษาสถานที่นั้น ๆ การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นประชาชนควรให้ความเคารพไม่ดูหมิ่น และควรอำนวยความสะดวกช่วยเหลือประชาชนที่มาปฏิบัติหน้าที่ ประชาชนควรมีส่วนร่วมในการดูแลความสงบเรียบร้อยสถานที่เลือกตั้ง และควรส่งเสริมสนับสนุนบุคคลที่มีความรู้ความสามารถมีคุณธรรมมาปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้เกิดความเรียบร้อยดีงามในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย. ระบบศูนย์ข้อมูลเลือกตั้งผู้บริหารสมาชิกสภาท้องถิ่น และทะเบียนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวนผู้ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นเทศบาลตำบลจรัล 2564. เรียกใช้เมื่อ 10 มีนาคม 2568 จาก <https://ele.dla.go.th/public/score.do>
- บุญร่วม เทียมจันทร์ และศรีัญญา วิชาวธรรม. (2562). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ THE LAW GROU.
- ทิพาพร พิมพ์สุทธิ. *พัฒนาทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2551.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2558). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม*. พิมพ์ครั้งที่ 33. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ผลิธัมม ในเครือ บริษัท สำนักพิมพ์เพ็ทแอนด์โฮม จำกัด
- วรทิพย์ มีมาก และคณะ. (2547). *หน้าที่พลเมืองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข*. กรุงเทพมหานคร : ร้าไทยเพรส.
- วิศิษฐ์ ทวีเศรษฐ และสุขุม นวลสกุล. (2543). *การเมืองและการปกครองไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). *พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- Myron Weiner. (1974). *Political Participation: Crisis of the Political Process*, in L., Binder and others. *Crises and Sequences in Political Development*. N.J.: Princeton University Press.
- Sidney Verba and Norman H Nie. (1974). *Participation in America: Political Democracy and Social Inquiry*. New York: Harper & Row.